

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“วีร — ผู้กล้า (ในทางที่เป็นกุศล)”

คำว่า วีร อ่านแบบภาษาบาลีว่า วี - ระ แปลว่า ผู้กล้า กล้าในที่นี้ ไม่ใช่กล้าในทางที่เป็นอกุศล แต่เป็นความกล้าในทางที่เป็นกุศล กล้าที่จะทำความดี กล้าที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง กล้าที่จะละทิ้งในสิ่งที่ผิด มีความเพียรเป็นไปในทางที่ถูกที่ควร ซึ่งถ้าบุคคลใดเป็นอย่างนี้ ก็ถือว่าเป็นผู้มีธรรมที่เป็นที่พึ่งในชีวิต ดังข้อความจากพระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต ปฐมนาถสูตร ว่า

“ภิกษุเป็นผู้ปรารถนาความเพียร เพื่อละอกุศลธรรมทั้งหลาย เพื่อความถึงพร้อมแห่งกุศลธรรมทั้งหลาย เป็นผู้มีความบากบั่นมั่นคง ไม่ทอดธุระในกุศลธรรมทั้งหลาย ดูกุร ภิกษุทั้งหลาย ข้อที่ภิกษุเป็นผู้ปรารถนาความเพียร เพื่อละอกุศลธรรมทั้งหลาย เพื่อความถึงพร้อมแห่งกุศลธรรมทั้งหลาย เป็นผู้มีความบากบั่นมั่นคง ไม่ทอดธุระในกุศลธรรมทั้งหลาย นี่เป็นธรรมกระทำที่พึง”

แต่ละบุคคลที่ยังเป็นผู้มีกิเลสอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ โลภะ ความติดข้องยินดีพอใจ และ อวิชชา หรือ โมหะซึ่งเป็นความหลง ความไม่รู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง ก็ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏต่อไป และจะเห็นได้ว่าในอดีตชาติที่ผ่านมาๆ มา นั้น เราไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าใครทำอะไรและที่ไหนมาบ้าง เพราะชาติก่อนๆ เป็นเหมือนประตูที่ปิดสนิท ไม่สามารถที่จะรู้ได้ และไม่สามารถย้อนกลับไปได้แม้แต่ขณะเดียว แต่ที่แน่ๆ ในชาตินี้ รู้ได้เลยว่า เราทำอะไรมาบ้างแล้ว ทั้งที่เป็นกุศลกรรมและอกุศลกรรม ซึ่งทั้งหมดเป็นกรรมไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน

เป็นความจริงที่ว่า ธรรม หมายถึง สิ่งที่มีจริงทุกอย่าง เมื่อประมวลแล้ว ได้แก่นามธรรม กับ รูปธรรม นั่นเอง แม้แต่คำที่ได้ยินได้ฟังอยู่บ่อยๆ คือ วิริยะ ก็เป็นคำที่กล่าวถึงสภาพธรรมที่มีจริง วิริยะ ก็เป็นสภาพธรรมที่มีจริง เป็นนามธรรมประเภทหนึ่ง หมายถึง ความเพียร เกิดร่วมกับจิตใด ก็มีความเสมอกันกับจิตนั้น กล่าวคือ ถ้าเกิดร่วมกับกุศลจิต ความเพียรนั้นก็เป็นกุศล เป็นความเพียรที่เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร ไม่เป็นโทษทั้งกับตนเองและผู้อื่น แต่ถ้าเกิดร่วมกับอกุศลจิต ความเพียรนั้นก็เป็นอกุศล

สำหรับวิริยะ นอกจากจะหมายถึงความเพียรแล้ว ยังหมายถึงความกล้าอีกด้วย ดังข้อความจากพระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิเทศ ว่า “ความเป็นไปแห่งความกล้า ชื่อว่า วิริยะ, การกระทำของคนกล้า ก็ชื่อว่า วิริยะ” บุคคลผู้กล้าอย่างสูงสุดไม่มีใครเสมอเหมือน คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามหนึ่งของพระองค์ตามพระคุณ คือ พระมหาวีระ ซึ่งเป็นผู้ทรงองอาจ ทรงกล้ากล้า ไม่สะดุ้งกลัวความขลาดกลัวได้หมดสิ้น และทรงมีพระมหากรุณาให้สัตว์โลกเกิดความเพียรในทางที่ถูกที่ควรด้วย

ขอยกตัวอย่างความกล้าในทางที่ถูกที่ควร ดังต่อไปนี้

กล้าที่จะพูดในสิ่งที่ถูกต้อง กล้าความจริงเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น กล้าที่จะเป็นผู้ประพฤติสุจริตทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ โดยที่ไม่กลัวต่อความเดือดร้อน ไม่กลัวต่อความยากลำบาก ไม่กลัวต่อความขัดสน นี่เป็นลักษณะของความกล้าในทางที่ถูกที่ควร หรือ กล้าที่จะแสดงเหตุและผลของธรรมตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง โดยที่ไม่เกรงว่าจะไม่เป็นที่รักของผู้อื่น ไม่เกรงว่าจะมีคนเข้าใจเจตนาอันผิดไป เพราะความจริงทุกคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ควรกล้าอย่างยิ่งที่จะเปิดเผยเพื่อให้ผู้อื่นมีความเข้าใจถูกต้อง ผู้ที่เคยหลงผิดไป ก็จะได้ตั้งต้นใหม่ด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงทั้งหมด ตลอด ๔๕ พรรษา เป็นไปเพื่อปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยตลอด เป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นของกุศลธรรมทั้งหลายทั้งปวง กล่าวได้ว่าเพื่ออบรมจิต และบ่มปัญญาให้เจริญขึ้น ขัดเกลากิเลสซึ่งสะสมมาอย่างมากมายยาวนานในสังสารวัฏฏ์ แต่ละคำที่เป็นคำจริงนั้น เป็นเครื่องเตือนให้จิตอ่อนโยนไปในทางกุศล เกิดความไม่ประมาท และมีกำลังที่จะเพียรไปในการอบรมเจริญปัญญา เพื่อความเข้าใจถูก เห็นถูกในหนทางที่จะเป็นไปเพื่อการดับทุกข์ได้ในที่สุด ซึ่งจะเห็นได้จริงๆว่า ในเรื่องการเจริญกุศลทุกประการแล้ว จะขาดวิริยะ ความเพียร ความกล้า ไม่ได้เลย เพราะเหตุว่าจะต้องฝืนกระแสของอกุศล ฝืนความพอใจ ความสะดวกสบายทุกประการ เพื่อที่จะให้กุศลนั้นๆ สำเร็จ แม้การฟังพระธรรมก็ขาดธรรมประเภทนี้ไม่ได้เลย เพราะกล้าที่จะเข้าใจความจริง กล้าที่จะขัดเกลาละคลายความเห็นผิดและความไม่รู้ เป็นต้น จึงฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง

ธรรม เป็นเรื่องที่ละเอียด ลึกซึ้งอย่างยิ่ง แต่ก็ไม่ใช่ลึกลับวิสัยสำหรับผู้ที่มีความตั้งใจที่จะศึกษา เพราะว่า เมื่อมีความเพียรที่จะฟังที่จะศึกษาต่อไปด้วยความไม่ท้อถอย ความเข้าใจถูก ความเห็นถูก ก็จะค่อยๆเพิ่มขึ้นไปตามลำดับ ขอเพียงเป็นผู้เห็นประโยชน์และให้เวลากับพระธรรม ไม่ขาดการฟังพระธรรมเป็นปกติในชีวิตประจำวัน.

ชมรมบ้านร่มมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖